

NARRATIVA

Alfred Bosch, *Les set aromes del món*. Premi Ramon Llull
PLANETA.
Barcelona, 2004.

Les lletres europees actuals tenien, de la ploma d'autors com ara Alessandro Baricco i Maxence Fermine, intrèpids aventurers que posaven la seva vida i la seva fortuna al servei d'un somni. Hervé Joncour travessava el món a finals del segle XIX per arribar al Japó i comprar cucs de seda, Aurélien Rochefort es llançava a un viatge per Àfrica buscant els secrets de la mel i les abelles i Charles Stowe s'endinsava en la llunyana Xina per cercar els secrets del te i sentir l'amor i la passió amb una enigmàtica dona que portava tatuada a l'espatlla una flor d'opi.

Fèlix Dufoy, protagonista de *Les set aromes del món*, premi Ramon Llull 2004, reprèn aquesta tradició de l'heroi-aventurer i s'embarca en un periple per set indrets diferents –el Soho londinenc, Istanbul, Aràbia Felic, Abissínia, Negerria, París, i la ciutat brasilera de Pernambuco– a la recerca de les set aromes del cafè. I mentre Baricco (*Seda*) i Fermine (*L'apicultor i Opi*) componien unes obres suggerents i sensuals, però d'alguna manera superficials i etèries, l'escriptor i reputat africanista Alfred Bosh (Barcelona, 1961), elabora una novel·la amb majúscules.

Al presentar la seva última novel·la, Alfred Bosch –autor d'*Herois d'Azània*, *L'Atlas furtiu* (premi Sant Jordi 1997), *Àlia la Sublim*, *L'Avi* (premi Nèstor Luján 2000) i l'exitosa trilogia 1714– va intentar definir-la com un llibre d'aventures, però també una crònica de viatges i

Una tassa de deliciós cafè

DAVID CAMINADA

ALFRED BOSCH, GUANYADOR DE L'ÚLTIM PREMI RAMON LLULL DE NOVEL·LA

un recorregut íntim, introspectiu i interior del mateix protagonista, Fèlix Dufoy, que s'aventura en un periple mundial buscant la millor planta de cafè i, al mateix temps, la seva pròpia identitat i el seu passat. De tota manera, Fèlix no vol regalar-se el paladar amb un bon cafè sinó que només desitja olorar-lo, tenir-lo ben a prop, potser perquè el paradís, un cop conquerit, s'esvaeix.

HISTÒRIA AMB SECRETS

Com el bon cafè, negre, aromàtic, intens i saborós, *Les set aromes del món* guarda diversos secrets que el lector va descobrir pausadament, com els

glops que es fan assaborint una tassa de cafè. La història, que transcorre entre els segles XVII i XVIII, s'inicia a França. Fèlix Dufoy és el fill d'una família hugonot i juntament amb el seu pare, un ferri i estricte predicador protestant, haurà de fugir de la persecució de la França catòlica després de l'atrocitat assassinat de la seva mare, Grace. Fugint pel port de La Rochelle, els Dufoy es refugiaran a Londres, on Fèlix, colpit per uns esdeveniments que el lector acabarà coneixent, iniciarà la seva aventura per l'Imperi Turc, Pèrsia, Àfrica i la capitania de Pernambuco a la recerca de la planta de cafè més

excelsa del món en un moment en què aquesta beguda excitant començava a mundialitzar-se.

Alfred Bosh és un narrador hàbil, documentat i intel·ligent i hi ha dos aspectes en la composició de *Les set aromes del món* que cal remarcar perquè són dos dels grans mèrits d'aquesta novel·la. En primer lloc, la pluralitat de narradors, que doten l'obra d'una estructura complexa però molt original. Els set escenaris de l'obra tenen, cadascun, un narrador diferent: Justin Dufoy (Soho londinenc), Quislar Agassi (l'harem d'Istanbul), Mustafà, el Traginer (Aràbia Felic), Magdala (Abissínia); Tonjo (Negerria), Monsieur De Chirac (París) i Rosa Fortaleza (Pernambuco). A més, cada narrador explicarà la seva història, la seva imatge de Fèlix, el qual tindrà per a cadascun d'ells un nom diferent: Fèlix, Felis Effendi, Al-Filis, Filas, Feli Dafo, Félicien i Fèlix. I com a colofó, la narració queda embolcallada pel relat d'un altre narrador, Antoni de Gilabert, nascut a Barcelona, que a través de la Rosa Fortaleza descobrirà els secrets de Fèlix i es beneficiarà de la descoberta d'una excel·lent planta de cafè.

En segon lloc, Alfred Bosch dota cadascun dels relats d'un estil, un ambient i una atmosfera pròpies: la sensualitat i la màgia d'Istanbul; la poètica persa de l'Aràbia Felic; l'ancestralitat de Negerria; la França il·lustrada, racional però també desprietada; la sensibilitat i la musicalitat de Pernambuco... La novel·la de Bosch guarda també alguna altra sorpresa, com la presència del filòsof Voltaire, jugant una partida d'escacs amb el cirurgià De Chirac. I, especialment, els secrets que Rosa Fortaleza desvelarà sobre la identitat de Fèlix i el seu passat en el clímax de l'obra.

Les set aromes del món és una novel·la ambiciosa, treballada i molt agradable de llegir. Alfred Bosch acaba la seva obra fent l'ullet al lector i evocant els efectes revolucionaris del cafè a la França del 1789. La pregunta que se'm suscita és si els revolucionaris russos del 1917 van tenir també com a estímul per a la seva acció el cafè o si, per contra, van optar per una beguda més genuïna de Rússia com el vodka.

Dalí, un sentiment 'ultralocal'

FERRAN AISA

ASSAIG

Patrick Gifreu, *Dalí, un manifest ultralocal*. PARSIFAL.
Barcelona, 2003.

El poeta i escriptor Patrick Gifreu (Perpinyà, 1952), guanyador de diversos certàmens poètics com ara el Rosa Leveroni amb *Via dels ossos* (2002) i el Vicent Andrés Estellés amb *La seda d'un so* (2003), reedita un estudi sobre el terme *ultralocal* que va ser sovint emprat per Salvador Dalí. El llibre s'obre amb la cita Montaigne que solia fer seva Dalí: "Un no aconsegueix el que és universal sinó a partir del que és ultralocal". Gifreu diu que l'*ultralocal* "vindria a ser, doncs, aquest moviment que faria del lloc un centre i una circumf-

rència alhora, un eix del món i el món mateix".

L'autor de l'assaig s'endinsa en els vincles que va tenir Dalí, des de la seva adolescència, i que en part va recollir en el seu *Dietari de 1919-1920*. Patrick Gifreu presenta els anomenats *oncles* de Dalí, que tant van influenciar en la seva manera de ser, de pensar i en la seva obra: Ramon Llull, Antoni Gaudí, J.V. Foix, Josep Pla, Eugeni D'Ors, Fages de Climent, Francesc Pujols, Lídia de Cadaqués, Alexandre Deulofeu, Marcel Pagès i Narcís Monturiol. L'autor analitza la relació de Dalí amb cadascun d'aquests personatges i el que li han aportat al seu sentit d'aquesta filosofia *ultralocal*.

L'ESPERIT CATALÀ

Salvador Dalí, davant l'entrada del seu Museu, al peu de l'escultura de Pujols va posar la frase d'aquest filòsof: "L'es-

perit català sobreviurà a l'atac del seus il·lusos enterradors". Dalí va fer d'aquest esperit català quelcom també d'universal i, així s'expressava quan anava amb barretina i esparidenyes per Nova York. Com diu l'autor d'aquest estudi: "Queda clar, doncs, que aquests darrers personatges han treballat un microcosmos *in vitro*, un alambí, una mena d'aparell d'exploració, vaixell espacial o nau sideral".

L'assaig s'endinsa també en l'univers de Dalí que va tenir el seu rerepaís en el Cadaqués de la primera meitat del segle XX. Gifreu també parla de la relació pictòrica entre Dalí i Gala: "En pintura, Gala roman enigmàtica i muda, com un *esfinx incomprès*".

L'estudi del poeta del Roselló és una llum inèdita sobre Dalí i la seva obra. El resultat és aquest manifest *ultralocal* del qual Dalí va fer bandera.

L'ARTISTA EMPORDANÈS SALVADOR DALÍ

ARXIU